

Släktforskning på nätet

Tematräff med Stefan den 24 april-23

Släktforskning på nätet

Du behöver två saker för att komma igång:

1. Du behöver kunna läsa kyrkböcker på nätet.

- Det finns två alternativ på nätet där du kan läsa kyrkböcker
 - ✓ [Riksarkivet](#) Gratis
 - ✓ [ArkivDigital](#) 1895 kr/år vid årsabonnemang (157 kr/mån)
2268 kr/år vid månadsabonnemang (189 kr/mån)

2. Ett program där du registrerar all den data du hittar.

- I huvudsak bör du välja ett av dessa ("Prova på"-versioner finns):
 - ✓ [Holger](#) 175 kr för Windows
 - ✓ [Min Släkt](#) 560 kr för Windows
 - ✓ [Genney](#) 550 kr för Windows, MAC och Linux(vi hinner inte ladda ner program under kursen)

Enklast och bäst är om du använder en dator (helst med stor skärm).

Kyrkobokföring

I kyrkböckerna finns befolkningen registrerad. Fram till första juli 1991 sköttes folkbokföringen av kyrkan. Därefter tog skattemyndigheterna över.

A [Husförhörslängder](#). Efter omkring 1895 kallades dessa för församlingsböcker.

B In- och utflyttningslängder.

C Födelse- och dopböcker.

D Konfirmations- och kommunionlängder*.

E Lysnings och vigselböcker.

F Död- och begravningsböcker.

* Kommunionlängd innehåller information om de som tog nattvarden

Fokusera i början endast på dessa tre:

A Husförhörslängder

C Födelse- och dopböcker

F Död- och begravningsböcker

Senare kan du kika i dessa två:

B In- och Utflyttningslängder

E Lysnings och vigselböcker

Sekretessgräns

Sekretessgränsen är en för släktforskare allmänt känd *gräns för när sekretess inträder när det gäller folkbokföringshandlingar*. Detta regleras genom *Offentlighets- och sekretesslagen*.

Generellt sett gäller en 70-årsgräns för utelämnande av handling i t.ex. [kyrkbok](#), men man brukar säga att det endast gäller för uppgifter om enskilda personliga förhållanden. Till sådana förhållanden räknas inte allmänna uppgifter som t.ex. *namn, adress, födelsedatum, födelseort, släktskap*, etc. Så därför kan man begära att få titta på yngre handlingar på själva arkiven, och därför är databaser som [Sveriges dödbok](#) och [Sveriges befolkning](#) tillåtna att publicera.

70-årsgränsen tillämpas emellertid alltid på material som lämnas ut från arkiven, t.ex. [mikrofilmat](#) eller [digitalt](#) material.

Tillämpning av sekretessgränser på Internet

[Riksarkivarien](#) har beslutat att följande tidsgränser^[1] ska gälla för publicering av uppgifter om [folkbokföring](#) m.m. på [Riksarkivets](#) hemsida:

- [Död- och begravningsböcker](#) publiceras efter 70 år
- [Flyttningslängder](#), [konfirmationsböcker](#) publiceras t.o.m. år 1980
- [Lysnings- och vigselböcker](#) publiceras t.o.m. år 1980. I de fall handlingarna innehåller uppgifter om sterilisering eller liknande gäller en 85-årsgräns.
- [Födelse- och dopböcker](#), [församlingsböcker](#) (inkl. från [fängelser](#) och böcker över [obefintliga](#)) publiceras efter 85 år. Innehåller en annan handling uppgifter som normalt hör till en församlingsbok, ska handlingen följa samma tidsgräns som en församlingsbok.
- [SCB-materialet](#) (redovisningar till [SCB](#) från kyrkan) publiceras efter 70 år (den senaste anteckningen i [volymen](#) bestämmer tidsgränsen)
- [Konsulatarkiv](#) publiceras efter 70 år (den senaste anteckningen i volymen bestämmer tidsgränsen)
- Gränserna 70 respektive 85 år innebär att ett nytt år släpps vid varje årsskifte.
- Gränsen år 1980 är fast och bör omprövas efter en femårsperiod.

[Personuppgifter](#) betyder i första hand [namn](#) och [personnummer](#).

Vi har fått några sk. elev-konton från ArkivDigital som vi kan logga in på.
Så här gör du:

1. Öppna din webbläsare och gå till sidan www.arkivdigital.se
2. Välj **Logga In** uppe till höger
3. Skriv din e-postadress och lösenord (lösenord får du av mig)
4. Välj **Starta programmet** uppe till höger

Hur börjar man då??

Ett bra sätt att komma igång är att börja med dig själv, alt. din mor eller far.
Du behöver veta födelsedatum och församling.

Välj sedan att fortsätta på antingen din mors sida, eller din fars sida.

Övning 1: *Oscar Samuel* föddes i Lidingö den 27 april 1857.

- Vilka var hans föräldrar och när var de födda?
- Kan du se vilka syskon han hade?
- Kan du hitta hans föräldrar i födelseboken?

Övning 2: *Svea Ingeborg* föddes på Vaddö den 1 jan 1900.

- Vilka var hennes föräldrar och när var de födda?
- Kan du se vilka syskon hon hade?
- Kan du hitta hennes föräldrar i födelseboken?

Alternativ: Välj någon i din egen släkt (helst inte Stockholm)?

Användbara länkar

[Tidningen "Släkthistoria" \(Arkiv\)](#)

[Länkar till Landsarkiv, Länsbibliotek och Länsmuseer](#)

[Bra info på Riksarkivets hemsida](#) Information för nybörjare

[Här kan du köpa bra hjälpmedel i din forskning](#) t.ex. *"Sveriges befolkning"*, *"Sveriges dödbok"*, och litteratur.

[Birthday](#) Här hittar du alla levande människor i Sverige som finns i folkbokföringen

[Soldatregistret](#) Här kan du hitta information om soldater

[Demografisk databas – Södra Sverige](#) *"Vårt långsiktiga mål är att alla kyrkböcker över **födda, vigda och döda för Skåne, Blekinge och Halland** ska registreras för perioden 1650-1900 och vara fritt sökbara på Internet".*

[Anbytarforum](#) Här kan du få hjälp från andra släktforskare

[Släktforskning för noviser](#) Här kan du få hjälp från andra släktforskare (Facebook)

[Gotiskt alfabet](#) Här kan du få hjälp att tyda gammal skrift

[Gå med i DIS](#) Gå med i en släktforskarförening – DIS (Datorhjälp i Släktforskning)

Alla som släktforskar vet att kyrkbokens magra notiser väcker fler frågor än de ger svar.

Det är så mycket mer vi vill veta - om hur släktingar bodde, arbetade och reste, vad de åt, var på den sociala skalan de stod, vilken skolgång de kan ha haft eller vilka politiska rättigheter de åtnjöt.

Den här boken tar vid där de gamla längderna slutar och försöker besvara denna typ av frågor, som för oss närmare våra anfäders och anmödrars liv.

Samtidigt placeras de i ett större sammanhang.

Boken spänner över sju hundra år av vår historia, men liksom släktforskaren börjar den i det nära förflutna och söker sig allt längre bakåt - så långt som källorna brukar kunna föra släktforskaren. Ett välvalt bildmaterial gör skildringen ännu mer levande.

Följande sidor kan användas för
att fördjupa sig mer i ämnet.

Kort historik

Folkbokföring är registrering av grundläggande [personuppgifter](#) – exempelvis födelsedatum eller ålder, födelseort, kön, make, barn och bostadsadress – om de individer som utgör landets befolkning.

Det första landet att upprätta ett rikstäckande befolkningsregister var Frankrike år 1539, med hjälp av de katolska kyrkoregistren. Sverige följde 1631, vilket utfördes av Svenska kyrkan på uppdrag av kungen. Föregångare till nationell folkbokföring har varit dels [folkräkningar](#) och [skattskrivning](#) av skattepliktig befolkning i [mantalslängder](#), dels [jordeböcker](#) (förteckningar över jordegendomar), dels militära [utskrivningslängder](#), dels den [kyrkobokföring](#) (redovisning av prästens förrättningar, det vill säga dop, vigslar, begravningar, husförhör och nattvardsbesök), som infördes i ett vissa europeiska församlingar kring 1500-talet, ibland redan på medeltiden. Folkräkning är känt redan från 4000 i det forntida Egypten.

Den äldsta bevarade jordeboken är från Frankrike på 700-talet. Det äldsta överlevande församlingsregistret härrör från 1303 i [Givry](#), Frankrike.

Under lång tid var det kyrkan som skötte folkbokföringen. Då fanns registren i kyrkoböcker. Från och med den 1 juli 1991 ansvarar Skatteverket för folkbokföringen. Det första påbudet om kyrklig personregistrering kom 1608.

Genom 1686 års kyrkolag fick vi riksomfattande regler för den kyrkliga personregistreringen. I lagen angavs noggrant vilka anteckningar som skulle föras.

År 1765 föreskrevs att alla, såväl skattskyldiga som icke skattskyldiga, skulle uppföras i **mantalslängderna**.

Med utgången av år 1938 avskaffades mantalspenningen och **mantalslängden upphörde** därmed att vara skattelängd. Däremot fanns den kvar som folkbokföringsinstrument till den 1 juli 1991.

Ordet Mantal är bildat av 'man' och 'tal' och dess betydelse var ursprungligen 'antal man', en förteckning över vapenföra eller skattskyldiga män.

Mantalsskrivning var i äldre tider i Sverige en årlig registrering av befolkningen i en mantalslängd. Den ersattes 1991 av [folkbokföringen](#) som hanteras av [Skatteverket](#), det lokala [skattekontoret](#). Redan 1571 uppbars [Älvsborgs första lösen](#) baserad på varje svensk innevänares tillgångar, vilket innebar en form av mantalsskrivning som blev föregångare till senare tiders mantalsskrivningar. En liknande skatt uppbars i samband med Älvsborgs andra lösen 1613, där skatten baserades på antalet medlemmar i hushållet. Då man på 1620-talet på grund av krigen behövde ytterligare skatter inrättades [kvarntullsmantal](#) som betalades av alla som malde i handkvarn. Inom kort permanentades skatten som en skatt att erläggas av alla oavsett om man ägde fast kvarn eller handkvarn i form av [mantalspenningar](#). År [1652](#) bestämdes det att alla vuxna mellan 16 och 63 år skulle betala mantalspenning. Åldern höjdes år [1841](#) till 17 år och år [1857](#) till 18 år. Många var befriade från skatt: gamla, fattiga, sjuka, soldater, båtsmän, adel m.fl. Mantalsskrivningen ägde rum i slutet av varje år, då hushållsföreståndaren, oftast fadern, anmälde hushållets sammansättning i en så kallad mantalsuppgift (adress, namn, befattning, födelseår och –församling mm). Mantalsuppgifterna samlades ihop av skattemyndigheterna som sedan skrev in upplysningarna i mantalslängder. Mantalskrivningen grundades, sedan [1946](#), på [kyrkobokföringen](#) per den [1 november](#) året innan mantalsåret. Det i sin tur innebar att den som mantalsskrevs i en viss [församling](#) och [kommun](#) fick en rättslig [hemvist](#) ett år i taget för beskattning. Begreppet mantalsskrivning används inte sedan 1 juli 1991 och sedan dess är det de uppgifter som finns i folkbokföringen den 1 november som styr var beskattningen ska ske.

Ett **mantal**, eller **hemmantal**, var en [kameral taxeringsenhet](#), ett besuttenhetsmått, som utgjorde grund för [beskattning](#) i [Sverige \(med Finland\)](#). Mantalet beräknades som regel i åker- och ängsmark, och uppskattades i tunnor ([tunnland](#)) och [kappar](#) efter hur mycket säd man kunde odla på marken. Skogsdungar och tomter räknades bort.

Talet utgjorde ett mått på gårdens [skattekraft](#) och de skatteprestationer (eller "[arrenden](#)") som [hemmanet](#) skulle prestera. Ursprungligen var måtten 1, ½ eller ¼. Hemmansklyvningar och nedskrivningar av mantalet ([förmedling](#)) ledde efter hand till förskjutningar i kvoterna (till exempelvis till ¾ eller ⅛), och efter några generationers arvskiften till väldigt svårhanterliga kvoter som $2^{43}/_{2048}$. Som underlag för bestämmande av skattens storlek ([jordeboks-](#) och [mantalsräntan](#)), fastställdes hemmanets skattekraft genom taxering under [Gustav Vasas](#) tid. Skattekraften angavs i mantal.

En **fyrk** eller ett **fyrktal** var enhetsbenämningen för sådan beskattning som utgjorde delar av mantal. Inledningsvis utgjorde en fyrk ett hundradels mantal, men blev i slutet av [1800-talet](#) istället åsatt ett bestämt värde. Exempelvis kallades värdet av skyldigheten att hålla områdets allfartsvägar framkomliga för *vägfyrken*.^{[2][3]}

Såväl mantal som fyrken förlorade sina praktiska betydelser i samband med att [kommunalskatt](#) infördes i början av [1900-talet](#).

Husförhörslängd (A) innehåller t.ex.

- namnet på gården, roten, skattekraften
- namn på hushållets medlemmar inklusive eventuella [pigor](#) och [drängar](#) (födelseort, år och datum)
- betyg för [katekeskunskap](#) samt (ibland) notiser om läs- eller skrivkunnighet, även innan [folkskolan](#) infördes 1842.
- redovisning av [nattvard](#) samt [husförhör](#)
- inflyttad från/utflyttad till ort och datum
- dödsår (datum)
- vigsel
- vandel (till exempel tjuv eller oäkta om barn). Ibland förekommer även noteringar om personliga drag som prästen hade lagt märke till.
- vaccinerad mot smittkoppor
- [värnpliktsnotering](#) (kan användas för vidare forskning hos [Krigsarkivet](#)).

Husförhörslängd heter Församlingsbok från 1895 och framåt.

[Tillbaka](#)

In/Utflyttningslängd (B)

Flyttningslängd är en kyrkbok som innehåller uppgifter om dem som flyttar till/från en församling.

Ibland är den uppdelad i två separata böcker, en *inflyttningslängd* och en *utflyttningslängd*. Det finns uppgifter om namn på dem som flyttar ut eller flyttar in, datum samt vart de flyttar eller var de kommer ifrån. Flyttningslängderna kan underlätta personsökning eftersom det angavs var i husförhörlängden den flyttande kan återfinnas.

Födelse och dopböcker (C)

En kyrkbok för anteckning om tid och plats för födelse, hemvist, föräldrar (samt moderns ålder), förnamn, dop samt faddrarnas namn och hemvist. Det skrevs också in om barnet var oäkta.

Lysnings och Vigselböcker (E)

Du får veta brudparets namn, vigselförsamling och hemförsamling samt tidpunkten för vigseln. Vigselförrättare och vittnen.

Död och begravningsbok (F)

Innehåller plats (gård, torp, etc.), namn, civilstånd, dödsorsak och ålder.

Börja med dig själv!

För att hitta en persons föräldrar

Det är viktigt att man vet vilken församling man ska leta i. Det räcker alltså inte med att veta att någon t.ex. var född "strax utanför Kungälv". För att ta reda på var och när någon föddes kan man t.ex. ta hjälp av databasen Sveriges dödbok vars nuvarande version (8) innehåller uppgifter om omkring 15,4 miljoner personer för åren 1830–2020. Finns att köpa här... <https://www.rotterbokhandeln.se/>

Ett annat hjälpmedel är Folkräkningarna/Sveriges befolkning (finns för ett flertal år). Tänk på att personsekretessen gör att man för information som är 70 år eller yngre kan vara tvungen att gå via personalen på arkivinstitutionen.

Vet man att någon föddes den 22 juni 1907 i Hortlax församling, slår man upp födelse- och doplängden där. Hittar man rätt barn, står uppgifter om föräldrarnas namn, yrke och under vilken adress de står skrivna. Genom att gå till denna adress i husförhörslängden, får man fram uppgifter om hela familjen/hushållet, inklusive föräldrarnas födelseförsamling och -datum. Visar det sig att mamman var född i Haparanda församling den 6 september 1881, är det där man får söka hennes föräldrar.

Att söka i Riksarkivets databaser (svart/vit) är numera helt gratis:
Arkivdigital (färg) allt-i-ett-abonnemang kostar 1 895 kr/år.

<https://riksarkivet.se/>

<https://www.arkivdigital.se/>

Dokumentation och hjälpmedel

När du skall börja med din forskning är det bra att vara noggrann, och föra ordentliga noteringar. Anteckna allt som står om släktingarna och var du hittat uppgifter. Då behöver du inte leta så mycket nästa gång.

Innan du börjar släktforska kan det vara bra att förbereda dig för hur du ska dokumentera uppgifterna du samlar in. Det finns program som man kan installera på sin dator och fylla med information som text, bilder och film- och ljudklipp. Man kan lagra sina uppgifter lokalt i den egna datorn, ta säkerhetskopior, skapa olika släkträd och exportera uppgifter m.m.

Oavsett vilket hjälpmedel du väljer så är det viktigt att vara noggrann från början och dokumentera uppgifterna du samlar in.

- I huvudsak bör du välja ett av dessa ("Prova på"-versioner finns):
 - ✓ [Holger](#) 175 kr för Windows
 - ✓ [Min Släkt](#) 560 kr för Windows
 - ✓ [Genney](#) 550 kr för Windows, MAC och Linux

Handstilar och stavning har ändrats en hel del under den tid man fört kyrkböcker. Man får också komma ihåg att prästerna var skilda individer med olika personliga handstilar. Då som nu skrev en del mycket väl, medan andra skrev sämre.

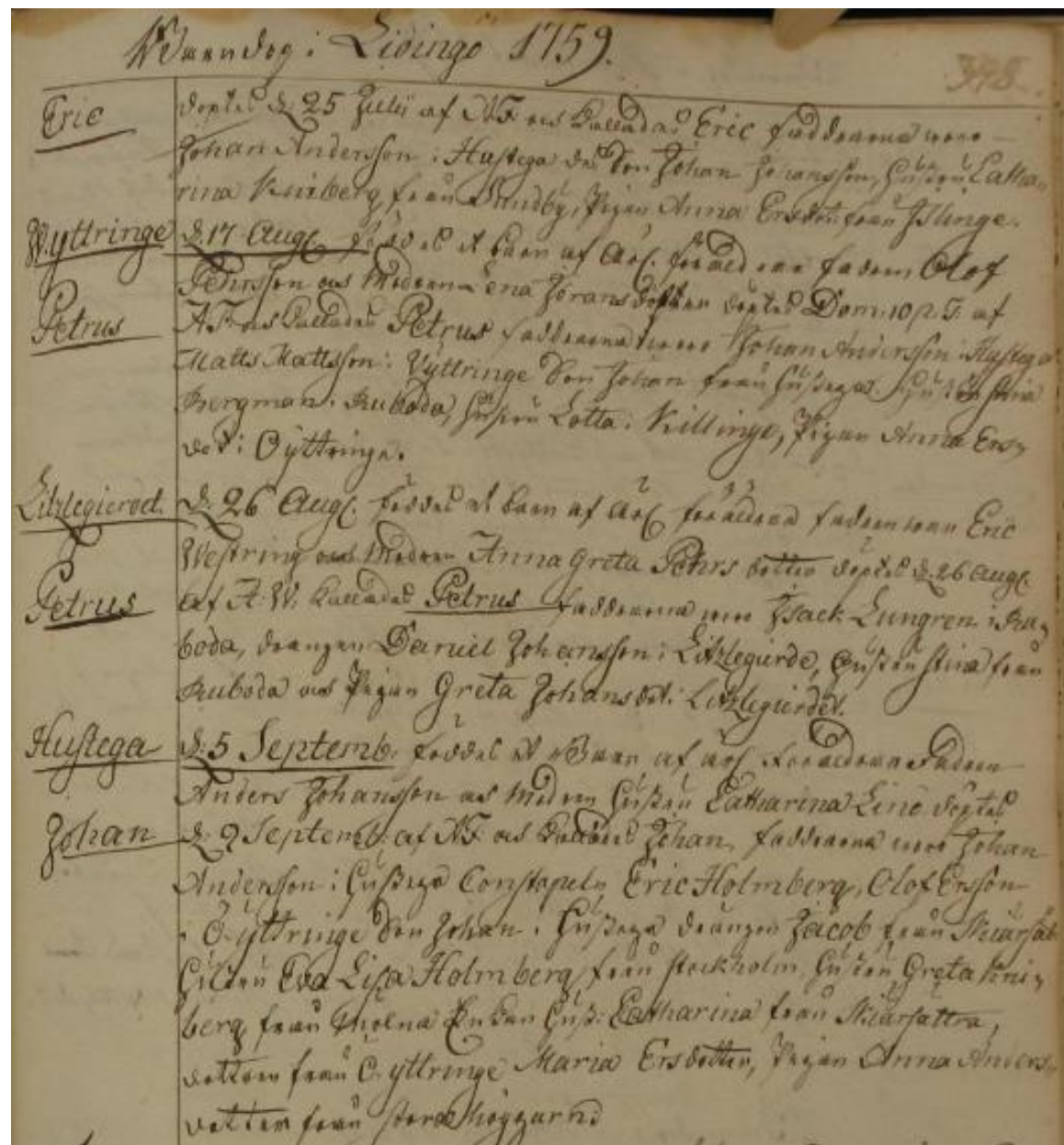
1895 års Födelsebok för Lidingö annex														
1.	2.		3.		4. 5. 6. 7.		8.	9.		10.	11. 12. 13. 14.	15.		
Födelseboken Lidingö annex	Född		Räknd till församlingen				Dopnamn (förnamn).	Namn, yrke, nationalitet och religionsbekännelse (om främmande) samt bostad.	Födde år, dag och månad.	Modren			Sida i förra boken eller i denna öfriga	
	år och månad.	dag.	Lefv. född.	Död- född.	Födde år, dag och månad.	Födde år, dag och månad.				Födde år, dag och månad.				
											m. q. m. q.	m. q. m. q.		m. q. m. q.
1. Januari 10. 1							Karl Gösta (oäkta) (1)	Fader: Okänd. Moder: Egan Karin Jönstetter i Ö. Öfringe	72 ¹⁸				1 221.	
2. Februari 1. 1							Hanna Brita Jabelin (7)	Fader: Johan Peter Eriksson, Rättare i Öfringe Moder: h. h. Emma Wilhelmina Jönsson	57 ²⁶ 57 ⁷ 1					241.
3. Jan. 7. 1							Marta Anna Fri- stina	Fader: Emil Fritz Johansson i Komakare, Skolhuset. Moder: h. h. Mathilda Fri- stina Andersson	55 ¹⁰ 58 ¹⁵ 1.					74.
4. Feb. 25. 1							Marta Melina (7)	Fader: Nils Persson, h. h. i Rappala Moder: h. h. Johanna Jönsson	51 ²⁴ 60 ²³ 1.					181.
5. Mars 21. 1							Siri Elisabeth (6)	Fader: Alfred Eriksson, h. h. i Solbacken, Skärö Moder: h. h. Vilhelmina Karolina Vänsdottir	57 ⁶ 58 ¹ 1.					158

Pastorat är en indelningsenhet inom en [kyrka](#) och består av en eller flera [församlingar](#).^[1] Ett pastorat är verksamhetsområdet för en [kyrkoherde](#), som är dess ledare.

1653-1907 var Lidingö och Danderyd ett pastorat. Lidingö bröt sig ut 1907 och bildade ett eget pastorat.

Handstilar och stavning har ändrats en hel del under den tid man fört kyrkböcker. Man får också komma ihåg att prästerna var skilda individer med olika personliga handstilar. Då som nu skrev en del mycket väl, medan andra skrev sämre.

Svårare att läsa när man kommer till 1700-talet.

Ännu svårare att läsa när man kommer till tidigt 1700-tal. Här förekommer en hel del text på latin, men det finns sidor på webben som ger svar även på det.

A N° 1703. Gårnchristningen af H. Sandvig.
 2.
 Ringsted d. 20 april döps en mätte Olofsson i Klingstad namn Pehr. Kuddr. and Olofsson Chely. -
 vinge and Olofsson. Brita, Eric Larsson. Kapt. vinge
 d. 18 Maj christ - Baby Maud Lars Starks barn; från H. Sandvig, Anna,
 och Catharina af namn modren Gust. Ann. Luddar Nig Johanson; Lång Engen
 Jacob i H. Sandvig. Luff. Perin; mölnartorpst.
 Linnholm d. 1 Juni christ - Lögreflagarand af Linnholm Herr Perin
 barn, Gustaf af namn; Luddar Olof af Bräddan, Mat; Lj. Kinger,
 Lögdr. Luff. af Linnholm Catharina Tjeltia, Perin, Luff. Perin.
 Sandbro d. 1 Juni christnad Anders Anders barn; Sandbro, Anders af namn
 modren Luff. Maritka, Luddar Anders Andersson i Lilla Sandbro, Luff. Perin
 Nig Hanif Luff. Luff. Brita.
 Lybeck d. 16 Sept - christnad Anders Brönd barn; Lybeck, Erik af
 namn, modren Luff. Anna. Luddar Anders Johanson i Kinnby,
 Mat. Nig. Luff. Maritka; Sandbro, pigan Brita; Luff. Perin.

Lycka till med din
släktforskning
önskar Stefan!

